

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Teze bakalářská práce

Ochrana práv duševního vlastnictví celními orgány

Filip Krčmář

© 2015 ČZU v Praze

Ochrana práv duševního vlastnictví celními orgány

Souhrn

Bakalářská práce na téma „Ochrana práv duševního vlastnictví celními orgány“ si klade za cíl zjistit příčiny, rozsah a způsoby porušování duševního vlastnictví včetně negativních ekonomických dopadů a v případě zjištěných nedostatků v legislativě a při vlastním výkonu ochrany práv duševního vlastnictví pak navrhnout opatření pro efektivnější výkon práce. Teoretická část se zabývá rozбором platné právní úpravy na mezinárodní, komunitární i národní úrovni, obsahuje základní terminologii dané oblasti a charakterizuje pojem duševního vlastnictví včetně jednotlivých práv spojených s duševním vlastnictvím. V praktické části je představena Celní správa České republiky a zákonné postupy celní správy při ochraně práv duševního vlastnictví a rovněž jsou zde zmíněny další správní orgány, které provádějí kontrolu v dané oblasti. V další části jsou předložena data o nejčastěji padělaném zboží, které bylo zadrženo celními orgány v rámci kontrolní činnosti v letech 2008 až 2013 a zjištěné údaje o množství zadržného zboží a o výši způsobených škod majitelům dotčených práv jsou analyzovány a hodnoceny. V závěru práce jsou uvedeny nedostatky právní úpravy a problémy objevující se při samotném výkonu kontrolních činností celní správou a současně je navrženo vlastní řešení vedoucí k zefektivnění ochrany práv duševního vlastnictví celními orgány.

Klíčová slova: Celní správa České republiky, Generální ředitelství cel, celní úřad, právo duševního vlastnictví, zboží, padělek, nedovolená napodobenina, držitel práva, spotřebitel

Cíl práce

Cílem práce bude zjistit příčiny, rozsah a způsoby porušování duševního vlastnictví včetně negativních ekonomických dopadů z pohledu státní kontrolní a dozorové činnosti vykonávané Celní správou České republiky. V případě zjištění nedostatků v legislativě a při vlastním výkonu ochrany práv duševního vlastnictví pak navrhnout opatření pro efektivnější výkon práce.

Metodika

V teoretické části dojde k soustředění relevantních právních předpisů, sběru dat z odborných publikací a interních zdrojů Celní správy ČR a jejich následné analýze. V teoretické části bude představen přehled platných právních předpisů na mezinárodní, komunitární i národní úrovni, a rovněž bude seznámen se základní terminologií dané oblasti. Charakterizován bude pojem duševního vlastnictví včetně jednotlivých práv spojených s duševním vlastnictvím.

V praktické části dojde již k vypořádání s příčinami, způsoby a rozsahem porušování práv duševního vlastnictví včetně negativních ekonomických dopadů z pohledu státní kontrolní a dozorové činnosti vykonávané Celní správou České republiky.

Praktická část se bude věnovat vlastnímu výkonu ochrany práv duševního vlastnictví celními orgány, a rovněž zde budou představeny další správní orgány podílející se na ochraně a prosazování práv duševního vlastnictví. Definovány budou zákonné postupy celní správy při prosazování práv k duševnímu vlastnictví. Další část analýzy zkoumané problematiky bude věnována rozsahu porušování práv duševního vlastnictví. Pomocí statistické analýzy dat budou specifikovány počty kusů zadržného padělaného zboží v celním řízení a na vnitřním trhu za období let 2008 až 2013 včetně porovnání jednotlivých let, počty zadržného padělaného zboží s nejvyšší četností dle kusů a hodnoty za uvedené období, a rovněž bude vyčíslena výše škod způsobená majitelům práv. V práci bude též představen přehled zboží porušující duševní vlastnictví dle druhu práva v celním řízení a na vnitřním trhu, počty nejčastěji zadržovaných ochranných známek a rovněž nejčastější místa zajištění na vnitřním trhu.

V kapitole Shrnutí výsledků zkoumání pak budou uvedeny nedostatky právní úpravy a nedostatky v organizaci a řízení práce, které brání účinné ochraně duševního vlastnictví. Na základě zjištěných nedostatků bude navrženo vlastní opatření mající za cíl tyto nedostatky eliminovat, ať již v podobě zlepšení v oblasti legislativní či efektivnosti kontrolních činností celní správy.

V práci bude užito metody analýzy, deskripce a pomocí matematicko-statistických metod budou interpretovány výsledky vlastního šetření a pro lepší vypovídací schopnost budou rovněž

ilustrovány tabelárně. V práci budou využity i autorovy znalosti nabyté v přímém výkonu služby referenta Oddělení 62 – Mobilního dohledu na Celním úřadě pro Ústecký kraj – Územní pracoviště Ústí nad Labem.

Závěr

Duševní vlastnictví hraje v současném světě stále významnější roli, ba lze říci, že jeho klíčový význam v rozvoji nových technologií a jejich prostřednictvím i nových potřeb, nového životního stylu, je jedním z příznačných znaků této doby. Z obchodního hlediska je ochrana duševního vlastnictví ústředním prvkem podnikání, jež zasluhuje náležitou ochranu, neboť právě úspěch podnikatelských subjektů v konkurenčním boji závisí na účinné ochraně duševního vlastnictví.

Důvody dynamického růstu výroby a prodeje padělaného zboží jsou prosté a ryze ekonomické – vysoký zisk, nulové náklady do reklamy a marketingu, nízké výrobní náklady spojené s použitím nejlevnějších materiálů, neplacení daní, rostoucí zájem spotřebitelů a poměrně malé riziko odhalení a postihu.

Negativními ekonomickými dopady této činnosti jsou daňové ztráty či negativní vliv na zdraví a bezpečnost spotřebitelů vlivem špatné kvality padělků. Padělky rovněž představují obrovské riziko pro výrobce originálních produktů. Paděláním dochází k poklesu prodeje originálních výrobků ve spojitosti s poklesem tržeb a rovněž k trvalému poškozování dobrého jména mnohdy dlouho budované značky.

Padělatelství představuje hrozbu pro společnost i jednotlivce, neboť negativně ovlivňuje nejen zdraví a bezpečnost občanů, ale i zaměstnanost a národní ekonomické výsledky. Celní správa pak v tomto ohledu má svoji nezastupitelnou roli, neboť se jako první setkává se zbožím vstupujícím na území EU. Za jednu ze svých primárních priorit považuje Celní správa České republiky výkon kompetencí v oblasti ochrany práv duševního vlastnictví, boj proti pirátství a padělatelství, potlačování a omezování padělatelského fenoménu.

Z provedené analýzy bylo zjištěno, že v letech 2008 až 2013 bylo Celní správou České republiky zadrženo více než 13,8 miliónů kusů padělaného zboží, které by v případě prodeje způsobilo oprávněným vlastníkům práva škodu ve výši 16,8 miliardy Kč. Nejčastěji padělanými kategoriemi zboží byly vyhodnoceny: oblečení k okamžitému nošení, obuv,

nahrané CD, DVD, hračky, veškerá léčiva včetně steroidů a antikoncepce a rovněž kategorie ostatní, což vypovídá o tom, že padělatelé zboží se už dávno nesoustředí jen na luxusní značkové výrobky, textil a obuv. Vyhodnocením statistických dat z databáze celní správy bylo zjištěno, že nejvíce porušovaným druhem práva na vnitřním trhu a v celním řízení byla ochranná známka. Nejčastěji porušovanými ochrannými známkami v letech 2010 až 2012 byly v celním řízení a na vnitřním trhu CROCS, LACOSTE a HANNAH MONTANA.

Celní správa se při výkonu svých zákonem stanovených kompetencí nejčastěji potýká s nedostatky právní úpravy. Buď se jedná o právní předpis, který nedostatečně postihuje řešenou problematiku, nebo je vyžadováno využití vícero právních předpisů, či právní předpisy chybí.

Další překážkou, se kterou se celní správa v průběhu realizace kontrolních akcí setkává, je nedostatečná komunikace mezi jednotlivými správními orgány a s tím spojenými kompetenčními vymezeními.

Ze závěrů vlastního šetření vyplývá, že v posuzované oblasti se celní správa neobejde bez dalšího zdokonalení či vhodné úpravy právních předpisů. Nezbytné bude posílení spolupráce mezi kontrolními orgány i lepší spolupráce s majiteli práv duševního vlastnictví. Výrazně by pak věci napomohly preventivní a osvětové kampaně samotných výrobců a distributorů, jež by pomohly i samotné osvětě mezi spotřebiteli.

Ačkoliv padělatelství nelze zcela vymýtit, Celní správa ČR se tomuto nežádoucímu jevu snaží intenzivně předcházet.

Předepsaný rozsah práce nebylo možno dodržet z důvodu vypovídací schopnosti bakalářské práce. Cíl práce byl podle názoru autora práce splněn.

Seznam použitých zdrojů

BÁLKOVÁ, Stanislava. *Ochranná známka a průmyslový vzor - jejich ochrana a padělání*. 1. vydání. Ostrava: Key Publishing, 2011. str. 142. ISBN 978-80-7418-110-8.

BOHÁČEK, Martin. JAKL, Ladislav. *Právo duševního vlastnictví*. 1. vydání. Praha: Oeconomica, 2002. str. 324. ISBN 80-245-0463-4.

BOHÁČEK, Martin. *Duševní vlastnictví a vymáhání práv k němu: jiné úhly pohledu*. 1. vydání. Praha: Troas, 2011. str. 251. ISBN 978-80-904595-4-0.

JAKL, Ladislav. *Práva na označení a průmyslové vzory*. 2. aktualizované vydání. Praha: Metropolitní univerzita, 2008. str. 251. ISBN 978-80-86855-36-3.

LEŠKA, Rudolf. OSTOUCHOV, Petr. *Práva duševního vlastnictví*. 1. vydání. Liberec: Technická univerzita v Liberci, březen 2012. str. 100. ISBN 978-80-7372-829-8.

Česko. Zákon č. 17/2012 Sb., ze dne 8. prosince 2011, o Celní správě České republiky. Dostupné v systému ASPI – poslední stav textu.

Česko. Zákon č. 121/2000 Sb., ze dne 7. dubna 2000, o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Dostupné v systému ASPI – poslední stav textu.

Česko. Zákon č. 191/1999 Sb., ze dne 29. července 1999, o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některé práva duševního vlastnictví a o změně některých dalších zákonů. Dostupné v systému ASPI – poslední stav textu.

Česko. Zákon č. 221/2006 Sb., ze dne 25. dubna 2004, o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a o změně zákonů na ochranu průmyslového vlastnictví (zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví). Dostupné v systému ASPI – poslední stav textu.

Česko. Zákon č. 441/2003 Sb., ze dne 3. prosince 2003, o ochranných známkách a o změně zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, (zákon o ochranných známkách). Dostupné v systému ASPI – poslední stav textu.